

Brüsszel, 2026. június 30.
(OR. en)

11345/26

ESE 2

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2026) 325 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK 2025. évi éves jelentés: Huszadik éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott EU támogatások végrehajtásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2026) 325 final.

Melléklet: COM(2026) 325 final

Brüsszel, 2026.6.30.
COM(2026) 325 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2025. évi éves jelentés: Huszadik éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott EU támogatások végrehajtásáról

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

2025. évi éves jelentés: Huszadik éves jelentés a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról szóló, 2006. február 27-i 389/2006/EK tanácsi rendelet alapján nyújtott EU támogatások végrehajtásáról

1. BEVEZETÉS

A ciprusi török közösség számára nyújtott támogatás alapja a 389/2006/EK tanácsi rendelet¹ (a továbbiakban: támogatási rendelet), amely éves jelentéstételt ír elő az Európai Parlament és a Tanács felé. A ciprusi török közösségnek nyújtott támogatási program célja Ciprus újraegyesítésének elősegítése a közösség gazdasági fejlődésének ösztönzésével, különös tekintettel a következőkre: i. a sziget gazdasági integrációja, ii. a két közösség és az EU közötti kapcsolatok javítása és hidak építése, valamint iii. az uniós vívmányoknak a ciprusi probléma megoldását követő végrehajtására való felkészülés.

2. A TÁMOGATÁS PROGRAMOZÁSA

2006 és 2025 vége között 760 670 469,93 EUR összeget irányoztak elő a támogatási rendelet keretében végrehajtott műveletekre. A 2025. évi cselekvési programra 2025 szeptemberében előirányzott összeg 33 721 307,00 EUR volt². A 2021 és 2027 közötti többéves pénzügyi keret, amelynek teljes költségvetése 240 millió EUR összegű, többéves finanszírozást biztosított a program számára. A támogatási program kivételes és átmeneti jellegű marad. Célja, hogy a ciprusi probléma megoldását követően előkészítse és megkönnyítse az uniós vívmányok teljes körű alkalmazását a Ciprusi Köztársaság azon területein, ahol a Ciprusi Köztársaság kormánya nem gyakorol tényleges ellenőrzést.

A ciprusi probléma átfogó rendezésének eredményessége esetén a Tanács a Bizottság javaslata alapján egyhangúan határoz a támogatási rendelet szükséges kiigazításairól. Emellett az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendelet³ rendelkezik a többéves pénzügyi keret újraegyesítés esetén végrehajtandó felülvizsgálatáról.

3. VÉGREHAJTÁSI MECHANIZMUSOK

A támogatási programot a Ciprusi Köztársaság azon területein hajtják végre, amelyek nem állnak a Ciprusi Köztársaság kormányának tényleges ellenőrzése alatt (a továbbiakban: a kormány ellenőrzésén kívül eső területek), és ahol az uniós vívmányok alkalmazását a csatlakozási okmány 10. jegyzőkönyve értelmében

¹ A Tanács 389/2006/EK rendelete (2006. február 27.) a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzését elősegítő pénzügyi támogatási keret létrehozásáról és az Európai Újjáépítési Ügynökségről szóló 2667/2000/EK tanácsi rendelet módosításáról (HL L 65., 2006.3.7., 5. o.).

² A Bizottság végrehajtási határozata (2025. szeptember 11.) a ciprusi török közösségre vonatkozó 2025. évi cselekvési program elfogadásáról [C(2025) 6117] – [A támogatási programról szóló 2025. évi határozat – Európai Bizottság](#).

³ A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o.).

ideiglenesen felfüggesztették. A támogatás végrehajtása közvetlen és közvetett irányítás keretében történik.

A Bizottság továbbra is különleges politikai, jogi és diplomáciai keretek között hajtja végre a támogatási programot. A támogatási rendelet alapján történő támogatásnyújtás nem jelenti egyetlen hatóság elismerését sem azokon a területeken, ahol a Ciprusi Köztársaság kormánya nem gyakorol tényleges ellenőrzést. A program végrehajtásához ad hoc megállapodásokra van szükség, miközben tiszteletben kell tartani a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveit. Az e tekintetben alkalmazott eszközök közé tartoznak a következők: i. a szerződések részletes nyomon követése és a kedvezményezetteknek nyújtott célzott támogatás, ii. felülvizsgált kifizetési feltételek, valamint iii. a bankgaranciák felhasználására vonatkozó körültekintő megközelítés. A támogatás keretében jelentős összegű vissza nem térítendő támogatásokat folyósítanak, ehhez pedig erőforrás-igényes irányításra van szükség.

Amennyiben az újraegyesítés és az átfogó rendezés hatályba lép, az uniós vívmányok alkalmazásának a 10. jegyzőkönyv szerinti felfüggesztése visszavonásra kerül. Ezért, valamint a támogatási program keretében finanszírozott projektek végrehajtásának megkönnyítése érdekében a ciprusi török közösségnek fokozatosan igazodnia kell az uniós vívmányokhoz.

A Bizottság a kiválasztott projekteket a nicosiai uniós programtámogató irodán keresztül hajtja végre a kormány ellenőrzésén kívül eső területeken. Emellett a Bizottság ciprusi képviselője is otthont ad találkozóknak, szemináriumoknak és sajtótájékoztatóknak, valamint a sziget egész területén tájékoztatást nyújt a ciprusi nyilvánosságunk, többek között a támogatási programmal kapcsolatos témákról. Továbbá a támogatási program keretében finanszírozott uniós tájékoztató központ számos kommunikációs és népszerűsítési tevékenységet végez, amelyek keretében tájékoztatást biztosít a ciprusi török közösség támogatását szolgáló uniós szakpolitikákról, prioritásokról és intézkedésekről, valamint előmozdítja az európai kultúrát.

4. VÉGREHAJTÁS A JELENTÉSTÉTELI IDŐSZAK ALATT

4.1. Általános áttekintés

A Bizottság az újraegyesítés előmozdításának átfogó célját szem előtt tartva folytatja a támogatási rendelet végrehajtását.

A jelentéstételi időszakban a Bizottság továbbra is támogatta a kulcsfontosságú kezdeményezéseket. Ez a tevékenység magában foglalja a következőket: i. a ciprusi török közösségnek szóló uniós ösztöndíjprogram, ii. békével kapcsolatos oktatási program középiskolás diákok számára a United World Colleges közreműködésével, iii. a két közösség illetékes vezetőinek égisze alatt megvalósuló bizalomépítő intézkedések támogatása, mint például a Cipruson eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság, a kulturális örökséggel foglalkozó szakmai bizottság és a mindkét közösséget képviselő szakmai bizottságok, valamint iv. a zöld vonalon keresztüli kereskedelmet ösztönző és lehetővé tevő kezdeményezések.

A közösség társadalmi-gazdasági fejlődésének támogatása továbbra is a program alapvető eleme.

A magánszektort és az élelmiszer-vállalkozásokat célzó projektek révén testre szabott támogatást nyújtottak a kulcsfontosságú gazdasági ágazatokra vonatkozó előírások javításához. A ciprusi török közösségben jelentős erőfeszítések történtek az

állategészségügy és az élelmiszer-biztonság fejlesztése tekintetében, ami az egész sziget és az EU számára is előnyös.

A Bizottság folytatta arra irányuló támogatását, hogy a ciprusi török közösséget segítse a 2021-ben elfogadott intézkedésekben meghatározott uniós előírások elérésében, amely a „Χαλλούμι” („Halloumi”/„Hellim”) elnevezést oltalom alatt álló eredetmegjelölésként (OEM) lajstromozza, és meghatározza e termék zöld vonalon keresztül történő kereskedelmére vonatkozó feltételeket. A Bizottság emellett tavaly is összehívta a „Halloumival”/„Hellimmel” foglalkozó informális munkacsoportot is, amely a két ciprusi közösség érdekelt feleit tömöríti.

2025-ben jelentős uniós finanszírozású infrastrukturális projektek indultak. Ezek a következők voltak: i. a Pedieos/Kanlidere lineáris park kiterjesztése Ciprus északi részére, ii. az Agios Dometios/Metehan átkelőhely bővítése, iii. fotovoltaikus panelek telepítése a Mia Milia/Haspolat szennyvíztisztító telepen, iv. az 1. főgyűjtő csatornához tartozó szennyvízvezetékek cseréje, valamint v. a kezelt víz visszavezetésére szolgáló csővezeték lefektetése.

Továbbra is jelentős hiányosságok mutatkoznak a kedvezményezetteknek az uniós vívmányok átfogó rendezést követő hatékony végrehajtásához szükséges kapacitását illetően. A ciprusi török közösség azonban számos területen – például a termékbiztonság, a pénzmosás elleni küzdelem, az oktatás, a statisztika és a környezetvédelem tekintetében – folytatta az uniós vívmányokkal való összehangolást, és továbbra is érdeklődést mutatott a más ágazatokban és területeken végzett munka iránt.

Az év végén 102 szerződés volt folyamatban a támogatási program keretében.

4.2. Előrehaladás az egyes célkitűzések terén

A támogatási program átfogó célja, hogy a ciprusi török közösség gazdasági fejlődésének ösztönzése révén elősegítse Ciprus újraegyesítését. Különös hangsúlyt kapnak a következők: i. a sziget gazdasági integrációja, ii. a két közösség közötti és az EU-val ápoltságok javítása, valamint iii. az uniós vívmányok alkalmazására való felkészülés.

A 2025-ben végzett tevékenységeket az alábbiakban ismertetjük a támogatási rendelet egyes célkitűzésére vonatkozóan.

4.2.1. 1. célkitűzés: A társadalmi és gazdasági fejlődés ösztönzése

A Bizottság folytatta a ciprusi török közösség gazdasági integrációjának és fejlődésének előmozdítását és támogatását. Megerősítette a ciprusi török magánszektor versenyképességének és innovációjának fellendítése iránti hosszú távú elkötelezettségét, elismerve, hogy a kis- és középvállalkozások a helyi gazdasági tevékenység alapját képezik. A támogatási program indulása óta az EU összesen több mint 27 millió EUR összegben több mint 2 554 vissza nem térítendő támogatást ítélt oda a magánszektor fejlesztésére.

2024-ben a Bizottság új kezdeményezést indított a ciprusi török vállalkozások innovációjának és fokozott versenyképességének támogatására. Azóta az *eunite* program – amelynek végrehajtása a Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH-val együttműködésben történik – közel 2 millió EUR összegű vissza nem térítendő támogatást ítélt oda 45, a zöld vonalon keresztül kereskedő vagy kereskedni kívánó vállalatnak, lehetővé téve számukra, hogy igazodjanak az uniós előírásokhoz. A vissza nem térítendő támogatáson túl az *eunite*

program keretében 14 képzést tartottak, többek között az uniós termék- és élelmiszer-biztonsági rendeletekről szóló műhelytalálkozókat 338 résztvevővel, valamint 13 kapcsolatépítő rendezvényt, amelyek 356 résztvevőt kötöttek össze mentorokkal, társakkal és szakértőkkel. 32 vállalkozás kapott támogatást testre szabott innovációs ütemtervek kidolgozásához, 16 vállalkozó pedig egyéni mentorálásban részesült. A Startups4Peace 2025 verseny szintén hozzájárult a közösségek közötti együttműködéshez: 10 induló innovatív vállalkozás (négy ciprusi görög és hat ciprusi török) vett részt mentorálásban, intenzív képzési programokban és induló finanszírozásban. A ciprusi török vállalkozásoknak nyújtott támogatást szélesebb körű erőfeszítések egészítették ki, amelyek célja az uniós előírásokkal összhangban álló helyi termékbiztonsági jogi szövegek bevezetése, valamint az EU-hoz igazodó piacfelügyeleti rendszer és kockázatalapú ellenőrzések kialakítása volt a ciprusi török közösségben helyben előállított árukra vonatkozóan.

A Bizottság folytatta a partnerséget a Világbankkal is, hogy támogassa Ciprus gazdasági konvergenciáját. A Világbank makrogazdasági jelentéseket készített, támogatta a kereskedelmi és üzleti környezetet, valamint javította a statisztikákat. 2025-ben két kulcsfontosságú értékelő jelentés készült a ciprusi török közösség minőségi infrastruktúrájáról és a munkavállalói mobilitásról; ezek a végrehajtási ütemtervekkel együtt 2026-ban kerülnek lezárásra. A gazdasági fejlődésbe és a konvergenciába irányuló folyamatos uniós beruházások hozzájárulnak az üzleti környezet és az egyes vállalkozások átalakításához, valamint lefektetik egy dinamikusabb, reziliensebb és az uniós előírásoknak megfelelő ciprusi török magánszektor alapjait, amely készen áll az uniós egységes piac nyújtotta lehetőségek kiaknázására.

A mindkét közösségre kiterjedő Halloumi/Hellim sajtra vonatkozó uniós OEM-rendszer végrehajtása 2025-ben is folytatódott. Teljes körű bevezetését követően jelentős gazdasági előnyökkel járhat a ciprusi török Halloumi/Hellim termelők számára is. 2025-re négy ciprusi török termelő és 24 gazdaság rendelkezett OEM-tanúsítvánnyal. Az állategészségügyi és élelmiszer-biztonsági ellenőrzések megkezdése jelentősen elhúzódtott a kormány ellenőrzésén kívül eső területeken, mivel a hatáskörök Bureau Veritas részére történő átruházását több mint egy évvel, 2026. március végéig elhalasztották. Ez hátrányosan érintette a ciprusi török érdekelt felek részvételét az OEM-rendszerben, és korlátozta a ciprusi török közösség állategészségügyi helyzetének nyomon követését. A Bizottság az év során kapcsolatba lépett a Ciprusi Köztársaság hatóságaival annak érdekében, hogy kezeljék ezeket a késedelmeket.

Előrelépés történt a ciprusi török közösségben az uniós előírásokhoz igazodó élelmiszer-biztonsági és állategészségügyi irányítás, valamint a mezőgazdaság és a vidékfejlesztés megerősítését célzó, kitartó erőfeszítések terén. 2025-ben elindult az első juh- és kecsketenyésztési program, és a ciprusi török közösség agrár-tudásátadási és -innovációs rendszere új lehetőségeket teremtett e kulcsfontosságú gazdasági ágazat számára. Az EU hosszú távú támogatása fontos szerepet játszott abban, hogy a ciprusi török közösség gyorsan végre tudja hajtani a ragadós szájszáj- és körömfájás 2025. decemberi kitörésére válaszul hozott sürgősségi intézkedéseket. Tekintettel a betegség súlyosságára és az egész szigetre kiterjedő gazdasági következményeire, az ágazat hosszú távú uniós támogatása továbbra is prioritás marad.

2025-ben a Bizottság folytatta az oktatási ágazat támogatását, különös tekintettel a szakképzésre és a tanárképzésre. Új technikai segítségnyújtási projekt indult a következő rendszerek szakképző iskolákban történő bevezetése érdekében:

minőségbiztosítási rendszer, kreditáviteli rendszer és akkreditációs rendszer. Ez a szakképzési reform és a tantervfejlesztés terén korábban végzett jelentős munkán alapul. „A tanítás és a tanulás javítása folyamatos szakmai fejlődés és ellenőrzési mechanizmus révén” elnevezésű, 2025-ben lezárult projekt pozitív hatást gyakorolt a közösségen belüli tanárképzés korszerűsítésére és decentralizációjára. A projekt fő eredménye több mint 100 modul kidolgozása volt négy kulcsfontosságú területen: hatékony tanítás és tanulás, inkluzív oktatás, biztonságos iskolák és iskolavezetés. A projekt végrehajtása folyamatban van, azonban a kiforratlan jogi keretek továbbra is kihívásokat jelentenek, például az új modulok oktatására felkészítő tanárképzői szerepkör meghatározásának hiánya miatt. Az e jogi kihívás kezelésére irányuló erőfeszítések továbbra is prioritást jelentenek ebben az ágazatban, és a támogatás a technikai segítségnyújtás és információcsere-eszközön (TAIEX) keresztül valósul meg.

2025-ben a Bizottság továbbra is támogatta a zöld vonalon keresztüli kereskedelem fellendítését. Ezen erőfeszítések ellenére a zöld vonalon keresztül folytatott kereskedelem 2025-ben 5 %-kal, 14,4 millió EUR összegre csökkent, főként a ciprusi török közösségben tapasztalható áremelkedések miatt. Az év során nem engedélyezték új, nem állati eredetű feldolgozott élelmiszerek zöld vonalon keresztüli kereskedelmét. Az üzleti közösség nagy hajlandóságot mutatott az uniós előírásoknak való megfelelés javítására. Ezt a zöld vonalon keresztüli kereskedelemmel foglalkozó uniós egyablakos ügyintézési rendszerhez intézett növekvő számú megkeresés is igazolta. Az uniós egyablakos ügyintézési rendszer ismereteket, támogatást és hálózatépítési lehetőségeket biztosít a zöld vonalon keresztüli kereskedelem iránt érdeklődő vagy abban részt vevő vállalkozások és kereskedők számára. A kezdeményezés 2023-as elindítása óta az uniós egyablakos ügyintézési rendszer több mint 100 kereskedőnek nyújtott testre szabott támogatást.

4.2.2. *2. célkitűzés: Az infrastruktúra fejlesztése és átalakítása*

2006 óta az Európai Unió jelentős finanszírozást biztosított a ciprusi török közösség infrastruktúrájának fejlesztésére. 2025-ben további 153 kilométernyi szennyvízvezetékot telepítettek a sérült szennyvízűlepítő aknák pótlására, megelőzve ezzel a felszín alatti vizek esetleges szennyeződését. Az újabb beruházások a vízgazdálkodási rendszerek és a szennyvízhálózatok fejlesztésére, az energiahatékonyság javítására, valamint a levegőminőség- és zajmérő rendszerek kiépítésére irányultak. Ugyanilyen fontos, mindkét közösséget érintő infrastrukturális projektek indultak, mint például az Agios Dometios/Metehan átkelőhelyek bővítése és a Pedieos/Kanlidere folyó lineáris parkjának rehabilitációja.

A ciprusi török közösség hulladéklerakójának működésével kapcsolatos strukturális kihívások folytatódtak, és 2025-ben még súlyosabbá váltak. A hulladéklerakó nem megfelelő működését és irányítását nem korrigálták szisztematikusan, aminek következtében az szinte teljesen megtelt, és veszélybe került a ciprusi török közösség általános hulladékgazdálkodásának fenntarthatósága.

A környezet állapotának javítása és védelme érdekében a Bizottság továbbra is támogatta a ciprusi török közösséget azáltal, hogy befejezte a helyi levegőminőségi hálózat és a vízmegfigyelési kapacitások fejlesztését. Emellett a Bizottság finanszírozta a Morphou-síkság talajában, felszín alatti vizeiben és terményeiben kimutatható nehézfém-koncentráció vizsgálatát. Ezek a tevékenységek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a helyi szervek hatékonyabban nyomon követhessék, értékelhessék, valamint elmozdíthassák a természeti erőforrások megőrzését,

miközben minimálisra csökkentik az emberi egészséget és a biológiai sokféleséget fenyegető kockázatokat.

Az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programja (UNDP) a Bizottsággal kötött, összesen 37 millió EUR összegű folyamatos hozzájárulási megállapodás keretében folytatta a helyi infrastruktúra támogatására szolgáló uniós eszköz végrehajtását. A helyi infrastruktúra támogatására szolgáló eszköz olyan alapvető infrastrukturális beruházások előkészítését és végrehajtását támogatja, mint például: i. a szennyvízrendszer javítása Mandres/Hamitköy térségében, ii. víztartályok, szivattyúrendszerek és szolárpanelek telepítése Lefkában/Lefkében, iii. sportlétesítmények és -felszerelések biztosítása több iskolának, valamint iv. a Mia Milia/Haspokat szennyvíztisztító telepen a szippantott szennyvíz átvételére szolgáló egység kiépítése.

4.2.3. *3. célkitűzés: A megbékélés előmozdítása, bizalomépítő intézkedések és a civil társadalomnak nyújtott támogatás*

Az ENSZ égisze alatt végrehajtott bizalomépítő kezdeményezések továbbra is lehetőséget teremtettek a két közösség közötti párbeszédre, a megbékélés előmozdítására és a bizalom erősítésére. Ez magában foglalja a Cipruson eltűnt személyekkel foglalkozó bizottságot és a mindkét közösséget képviselő szakmai bizottságokat, valamint a ciprusi párbeszédforum és a civil társadalmi szervezetek munkáját, továbbá a United World Colleges (UWC) szervezettel partnerségben kínált ösztöndíjprogramot.

2025-ben az EU 2,6 millió EUR összeget különített el az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság számára, fenntartva a 2006 óta biztosított stabil támogatási szintet, és ezáltal jelentősen hozzájárulva a békeépítési erőfeszítésekhez. Ezzel az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság számára nyújtott teljes uniós hozzájárulás összesen 41,1 millió EUR összeget tesz ki. Ez a finanszírozás az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság teljes működési költségvetésének mintegy 80 %-át fedezi, és kritikus fontosságú laboratóriumi és helyszíni tevékenységeket tesz lehetővé. 2025 végéig az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság 1 714 személy földi maradványait exhumálta, és a vizsgált 2 002 eltűnt személy közül 1 063 főt azonosított. Az idő múlásával azonban az eltűnt személyekkel foglalkozó bizottság vizsgálatai és feltárásai egyre összetettebbé válnak, és folyamatos finanszírozást igényelnek.

A támogatási program továbbra is segítette a két közösség vezetőinek közvetlen irányítása alatt működő 13 szakmai bizottság (az ENSZ égisze alatt létrehozott, mindkét közösséget képviselő testületek) munkáját. Ezek a bizottságok kettős megbízatást látnak el: elősegítik a politikai tárgyalásokat, és előmozdítják a gyakorlati együttműködést a két közösség mindennapi életének javítása érdekében.

A kulturális örökséggel foglalkozó szakmai bizottság 2011 óta folyamatos uniós finanszírozásban részesül. Ez a pénzügyi támogatás előmozdította a megbékélést és a közösségek közötti együttműködést azáltal, hogy hozzájárult a kulturális szempontból jelentős helyszínek, köztük a vallási műemlékek és a temetők védelméhez. 2025 végéig a kulturális örökséggel foglalkozó szakmai bizottság mintegy 32,5 millió EUR összegű uniós finanszírozásban részesült, amely lehetővé tette több mint 200 helyszín megőrzését, strukturális megerősítését, fizikai védelmét vagy helyreállítását a szigeten. A közérdeklődés ösztönzése érdekében a program digitális platformot hozott létre a virtuális helyszínbejárásokhoz, és elindította a kulturális

örökséggel foglalkozó ifjúsági nagykövetek kezdeményezést, hogy bevonja a ciprusi fiatalokat kulturális örökségük megőrzésébe és népszerűsítésébe.

A támogatási program célzott támogatást is nyújtott a fennmaradó 12 szakmai bizottságnak egy célzott támogatási eszköz révén. 2023 és 2025 között nyolc bizottság 1 millió EUR-t használt fel, amelyből számos kezdeményezést finanszíroztak, a szakpolitikai kérdésekben folytatott technikai együttműködéstől (pl. károsítók elleni védekezés) a közösségi tájékoztató rendezvényekig (pl. a két közösséget bemutató fotókiállítás). Az e bizottságok által elért hatást a kedvezőtlen politikai légkör és a működési korlátok ugyan hátrányosan befolyásolták, de együttműködési platformként betöltött szerepük továbbra is jelentős.

2025-ben a program további kilenc ciprusi görög és kilenc ciprusi török diáknak ítelt oda ösztöndíjat, lehetővé téve számukra, hogy beiratkozzanak a United World Colleges intézménybe. A program indulása óta 82 kiemelkedő ciprusi fiatal támogatott egy kétéves nemzetközi érettségi képzés elvégzésében, amelynek célja, hogy a résztvevőket a béke és a fenntartható jövő iránti elkötelezettség mentén kösse össze.

Az ösztöndíjkezdeményezést ciprusi ifjúsági szerepvállalási tevékenységek és rövid képzések egészítették ki, amelyek 2025 végéig több mint 450 fiatalhoz jutottak el. Ezek az erőfeszítések lehetővé tették a résztvevők számára, hogy pozitív társadalmi változásokat idézzenek elő közösségeikben.

2025-ben is folytatódott a civil társadalom támogatása. A civil társadalmi tér és a támogatásokkal kapcsolatos segítségnyújtással foglalkozó csoport projektjei sikeresen lezárultak, és 2025 decemberében 2,3 millió EUR összegű költségvetéssel elindítottak egy nyomkövetési projektet, amely egyesíti ezeket a szolgálatokat. A következő két és fél évben a korszerűsített civil társadalmi tér továbbra is technikai segítséget nyújt a civil társadalmi szervezeteknek kapacitásaik kiépítéséhez, többek között az uniós források kezelése és végrehajtása terén. Célkitűzései közé tartozik a civil társadalom fejlődését elősegítő környezet támogatása, valamint a ciprusi görög és más uniós civil társadalmi szervezetekkel történő hálózatépítés és közös cselekvés ösztönzése. Uniós támogatással a helyi civil társadalmi szervezetek sikeresen lezártak olyan projekteket, amelyek például a szexuális kisebbségek jogaival, valamint a fogyatékkal élő személyek és a volt elítéltek munkavállalásának előmozdításával foglalkoztak. A Bizottság elősegítette továbbá a ciprusi görög és ciprusi török civil társadalmi szervezetek közötti együttműködést az emberi jogi visszaélések és az emberkereskedelem elleni küzdelem, valamint a kulturális, ifjúsági és szociális területeken való szerepvállalás tekintetében.

A „Ciprusi civil társadalom lendületben” kilencedik támogatási program keretében 16 vissza nem térítendő támogatást ítéltek oda összesen 2,22 millió EUR értékben. A kiválasztott projektek fontos területekre irányulnak, többek között a következőkre: i. környezetvédelem és fenntartható fejlődés, ii. megbékélés, iii. bizalomépítés, valamint iv. a civil társadalom rendezési folyamatban való részvételének előmozdítása. Más kulcsfontosságú projektek ösztönzik a nők társadalmi szerepének megerősítésére és a nemi alapú erőszak áldozatainak támogatására, az ifjúsági érdekképviselőkre, az egészségügyi jogokra, az állatok jogaira, valamint a civil társadalmi szervezeteket támogató környezet megteremtésére irányuló munkát.

2025-ben a ciprusi párbeszédforum – amely a két közösség politikai pártjait, szakszervezeteit, üzleti, szakmai és munkáltatói szervezeteit, valamint civil társadalmi szervezeteit tömöríti – uniós finanszírozással folytatta munkáját. A fórum számos ülést

szervezett politikai munkacsoportja keretében, amely a két közösség pártjainak többségét képviselő politikusokból áll. Ezen ülések során a csoport megbeszélést folytatott Johannes Hahnnal, az EU ciprusi különmegbízottjával. A fórum munkaügyi munkacsoportja elindította munkaerőpiaci útmutatóját, egy háromnyelvű, nyílt hozzáférésű erőforrást, amely a sziget mindkét közösségének kulcsfontosságú foglalkoztatási és gazdasági statisztikáit foglalja össze. Emellett az uniós finanszírozású emberi jogi platform folytatta a nemek közötti egyenlőségre, az emberkereskedelem elleni küzdelemre, a menekültek jogaira, az LMBTI+-jogokra, valamint az egyesülés, a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságára összpontosító tevékenységeket.

4.2.4. *4. célkitűzés: A ciprusi török közösség közelítése az Európai Unióhoz*

2022 óta a Bizottság együttműködik a Goethe Intézettel a ciprusi török közösségnek szóló uniós ösztöndíjprogram végrehajtása érdekében. A 2024/2025-ös tanévben összesen 142 ösztöndíjat ítéltek oda ciprusi török diákoknak, lehetőséget biztosítva számukra, hogy valamely uniós tagállamban tanuljanak. Emellett öregdiák-stratégiát dolgoztak ki annak érdekében, hogy az öregdiákok kapcsolatokat építhessenek, együttműködhessenek és hatékonyan kiaknázhassák készségeiket és lehetőségeiket, valamint hogy növeljék a ciprusi török közösségbe szakemberként visszatérők számát.

2007 óta 2 418 ösztöndíjat ítéltek oda a diákoknak, akik 23 uniós tagállam több mint 100 egyetemén tanulhattak. Ezek az ösztöndíjak a következőket támogatják: i. a hallgatókat az első ciklusú felsőoktatási képzés első évében, ii. a mesterképzésben vagy doktori képzésben részt vevő diplomás hallgatókat, valamint iii. a kutatókat és szakembereket nyelvi és szakmai készségeik uniós tagállamokban történő továbbfejlesztése érdekében.

Az uniós tájékoztató központ az uniós programtámogató iroda irányítása alatt működik. 2025-ben a központ online és offline tevékenységei révén magas szintű láthatóságot és nagyobb tudatosságot ért el a támogatási program hatásával és az EU rendezési folyamatban betöltött szerepével kapcsolatban. Az uniós tájékoztató központ és más uniós finanszírozású projektek 2025-ben több mint 350 kommunikációs és népszerűsítési tevékenységet szerveztek, többek között az első, mindkét közösség részvételével megrendezett Európa-napi ünnepséget, amely mintegy 5 000 résztvevőt vonzott. Ebben az időszakban mintegy 30 tájékoztató, kiadvány és audiovizuális termék készült. E határozott szerepvállalásra építve a közösség részéről egyértelmű és növekvő igény mutatkozik az EU-val kapcsolatos további tájékoztató rendezvények és ismeretterjesztő tevékenységek iránt a következő időszakban. Ez az érdeklődés azt tükrözi, hogy a ciprusi török nyilvánosságnak továbbra is szüksége van az EU-val és annak támogatásával kapcsolatos hozzáférhető, megbízható és időszerű információkra.

4.2.5. *5–6. célkitűzés: A ciprusi török közösség felkészítése az uniós vívmányok bevezetésére és végrehajtására*

A támogatási rendelet 5. és 6. célkitűzésének végrehajtására a technikai segítségnyújtás és információcsere-eszköz révén kerül sor. Az eszköz segít felkészíteni a ciprusi török közösséget az uniós vívmányok végrehajtására, amint a Ciprusra vonatkozó átfogó rendezés hatálybalépésével visszavonásra kerül az alkalmazásuk felfüggesztése.

A technikai segítségnyújtás és információcsere továbbra is fontos eszköz a támogatási program célkitűzéseinek eléréséhez és a zöld vonalon keresztüli kereskedelem

támogatásához. A technikai segítségnyújtás és információcsere az uniós vívmányok 13 ágazatában végzett tevékenységeket annak érdekében, hogy a ciprusi török közösség közelebb kerüljön az uniós előírásokhoz és eljárásokhoz. Összesen 81 szakértői kiküldetést és egy munkaértekezletet szerveztek. Emellett folytatódott egy, a technikai segítségnyújtás és információcsere támogatásával kidolgozott, valamennyi jogi szöveget tartalmazó adatbázis továbbfejlesztését szolgáló, és a ciprusi török közösség fordítási és tolmácsolási tevékenységei minőségének javítására irányuló erőfeszítések.

A zöld vonalon keresztüli kereskedelem támogatása (a 866/2004/EK tanácsi rendelet alapján) továbbra is a technikai segítségnyújtás és információcsere tevékenységeinek legaktívabb és erőforrás-igényes területe maradt. A Bizottság által megbízott független szakértők rendszeres növényegészségügyi ellenőrzéseket végeztek a friss gyümölcsök és zöldségek, a növényi termékek, a burgonya, a méz és a halászhajók tekintetében annak biztosítására, hogy teljesüljenek a forgalmazott élelmiszerekre vonatkozó uniós előírások. 2024 áprilisában a Ciprusi Köztársaság Egészségügyi Minisztériuma körlevelet adott ki, amely lehetővé tette a zöld vonalon keresztüli kereskedelmet a feldolgozott élelmiszerek hat további kategóriája, nevezetesen a kávé, a limonádé, a fagyasztott zöldségek, a fagyasztott burgonya, az ecetben pácolt élelmiszerek és a szárított jutalevél tekintetében. Ezzel 14-re emelkedett az engedélyezett, nem állati eredetű feldolgozott élelmiszerek száma. A technikai segítségnyújtás és információcsere szakértői a kormány ellenőrzésén kívül eső területeken működő élelmiszer-feldolgozó létesítmények vonatkozó megfelelőségi ellenőrzése révén biztosították az uniós szintű előírások és minőség megvalósulását.

4.3. Pénzügyi végrehajtás (szerződések és kifizetések)

4.3.1. Szerződéskötések

A Bizottság 2025-ben 29,2 millió EUR összértékű jogi kötelezettségvállalást írt alá.

4.3.2. Kifizetések

2025-ben a kifizetések összértéke 38,5 millió EUR volt (2024-ben 40,4 millió EUR).

4.4. Nyomon követés

A Bizottság közvetlenül felel a projektek többségének végrehajtásáért (közvetlen irányítás). A bizottsági munkatársak nagyon magas szintű nyomon követést gyakorolnak: rendszeres kapcsolatban állnak a vállalkozókkal, szűrőpróbaszerű látogatásokat tesznek, helyszíni és irányítóbizottsági megbeszéléseket tartanak, valamint együttműködést folytatnak az uniós finanszírozás helyi koordinátoraival. A támogatásokkal kapcsolatos segítségnyújtással foglalkozó csoport továbbra is technikai segítségnyújtással segítette a Bizottságot a támogatási szerződések teljesítésének ellenőrzésében, és egyúttal a vissza nem térítendő támogatás kedvezményezettjeinek is segítséget nyújtott a támogatási szerződések teljesítésére vonatkozó uniós szabályok alkalmazása terén, ideértve a másodlagos közbeszerzési szabályokat is.

A Bizottság ezenkívül több szerződés esetében közvetett végrehajtást alkalmaz. A végrehajtó szervezetek – például az UNDP, a Világbank, a Goethe Intézet és a GIZ – a vonatkozó hozzájárulási és igazgatási megállapodásoknak megfelelően jelentést tesznek a Bizottságnak. A Bizottság szorosan részt vesz ezen tevékenységek napi szintű nyomon követésében.

4.5. Audit- és kontrollintézkedések

Az Európai Számvevőszék által 2025-ben a támogatási program keretében finanszírozott projektek tekintetében végzett auditok nem vezettek megállapításokhoz. A Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálat 2025-ben a támogatási program keretében megvalósuló egyetlen projektet sem auditált.

4.6. Értékelés

2022-ben közzétették a 2013–2018-as időszakra vonatkozó támogatási program független értékelését. Az értékelés kedvező eredménnyel zárult. Az értékelés arra a következtetésre jutott, hogy a program továbbra is releváns, és hatása pozitív volt. Megerősítette az uniós hozzáadott értéket, és elismerte, hogy a program életben tartja az újraegyesítés perspektíváját. Hangsúlyozta továbbá a program általános következetességét és hatékonyságát. Az értékelés ugyanakkor kiemelte, hogy a támogatási program önmagában nem képes elérni Ciprus újraegyesítését, hiszen azért a két ciprusi közösség felelős.

2026 januárjában megkezdődött a 2019–2024-es időszakra vonatkozó támogatási program értékelése. Az értékelés eredményét várhatóan 2027-ben teszik közzé.

4.7. Tájékoztatás, nyilvánosság és népszerűsítés

2025-ben összességében több mint 350 népszerűsítési és kommunikációs tevékenységet szerveztek, hogy bemutassák az EU hozzájárulását a ciprusi török közösség fejlődéséhez és a ciprusi rendezési folyamathoz.

4.8. Konzultációk a Ciprusi Köztársaság kormányával

Rendszeres találkozókra került sor a Ciprusi Köztársaság kormányának képviselőivel. A Bizottság továbbra is számít a kormány együttműködésére a tulajdonjogok ellenőrzése és a mindkét közösséget képviselő szakmai bizottságok munkájának megkönnyítése terén. A Bizottság rendszeresen találkozik a Ciprusi Köztársaság Külügyminisztériumával és az Európai Unió melletti Állandó Képviseletével.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A támogatási rendelet célkitűzéseivel összhangban a Bizottság folytatja segítségnyújtási tevékenységét Ciprus újraegyesítésének előmozdítása érdekében azáltal, hogy ösztönzi a ciprusi török közösség társadalmi és gazdasági fejlődését és közelebb hozza az Európai Unióhoz.

2025 folyamán a segítségnyújtás továbbra is azokra a területekre összpontosított, amelyek kihívásokat vetnek fel az uniós vívmányoknak való jövőbeli megfelelés szempontjából, ugyanakkor biztosította, hogy az újonnan felmerülő igényeket hatékonyan és időben kezeljék.

A projektek relevanciájára, érettségére, felelősségvállalására és fenntarthatóságára helyezett hangsúly pozitív eredményeket hozott, és továbbra is iránymutatásul szolgál majd a jövőbeli programozási megbeszélésekhez. Emellett folytatódni fognak az arra irányuló erőfeszítések, hogy stratégiai intézkedések révén nagyobb és hosszú távú hatást érjenek el a kiemelt területeken. A Bizottság készen áll arra, hogy szükség esetén – a támogatási program keretében is – forrást biztosítson az ENSZ égisze alatt folytatott rendezési tárgyalások és a folyamathoz kapcsolódó további előrelépések elősegítése érdekében.